

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه اوستا
دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی
گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

ارزیابی وضعیت تأسیسات و تجهیزات ورزشی مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز

شاهرخ شریفی کیا

پایان نامه جهت اخذ درجه‌ی کارشناسی ارشد
در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی - گرایش مدیریت و برنامه ریزی در تربیت بدنی

استادان راهنما:

دکتر میرحسین سیدعامری

دکتر مهرداد محرم زاده

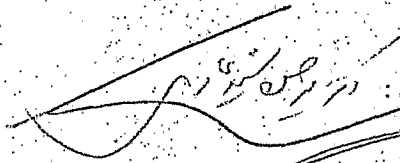
کتابخانه مرکزی
تبریز

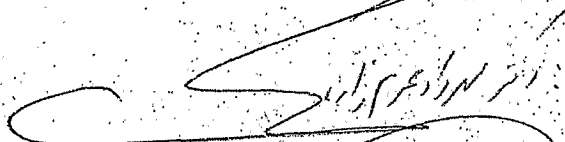
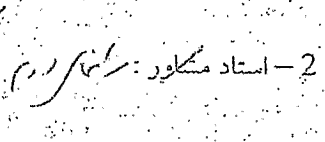
دی ۱۳۸۸

۱۳۸۶۸۵

۱۳۸۸/۲/۸

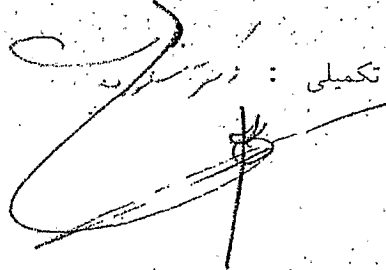
پایان نامه
دوران بارتبه ۴ و نمره قرار گرفت.
۸۱۶۳
در تاریخ ۸۱/۱/۶۸
شماره
مورد پذیرش هیات محترم

1- استاد راهنما و رئیس هیئت داوران :

2- استاد مکلور : :

3- داور خارجی :

4- داور داخلی :

5- نماینده تحصیلات تکمیلی :

حقی مین و نشر مطالب این پایان نامه
در انحصار دانشگاه ارومیه می باشد.

پدر و مادر عزیزم

و

برادر نازنینم

کہ ہموارہ یاور و پشتیبان من بودند.

تقدیر و تشکر

از زحمات بی‌دریغ استاد راهنمای اول محترم، جناب آقای دکتر میرحسین سیدعامری که لحظه به لحظه در انجام تحقیق حاضر، راهنمایی‌هایشان راهگشا بوده و زحمات فراوانی را متحمل شدند و همچنین در طول دوران تحصیل زحمات زیادی کشیده و مشوق بنده بودند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از استاد راهنمای دوم محترم، جناب آقای دکتر مهرداد محرم زاده که در انجام تحقیق حاضر زحمات فراوانی را متحمل شدند و طول تحصیل نیز بی‌دریغ تلاش‌های زیادی را برای بنده ارزانی داشتند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از داور خارجی محترم، جناب آقای دکتر میرمحمد کاشف که با راهنمایی‌های ارزنده‌ی خویش در راستای هر چه بهتر شدن تحقیق مرا یاری نمودند و همچنین به خاطر تمام زحمات و تلاش‌های ایشان در طول دوران کارشناسی ارشد، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از داور داخلی محترم، جناب آقای دکتر حسن محمدزاده که با راهنمایی‌های ارزنده‌ی خویش در راستای هر چه بهتر شدن تحقیق مرا یاری نمودند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده، جناب آقای دکتر مسعود بیات که همیشه یاریگر بنده و دانشجویان تحصیلات تکمیلی بوده‌اند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از مسئولین محترم تحصیلات تکمیلی دانشگاه، به خصوص سرکار خانم غنی زاده که زحمات زیادی را متحمل شدند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از معاونت محترم پژوهشی پژوهشکده تعلیم و تربیت تبریز و همچنین جناب آقای دکتر یزدانی که زحمات فراوانی را در هماهنگی و اخذ مجوز متحمل شدند، بی‌نهایت تقدیر و تشکر می‌نمایم.

جا دارد از همکاری آموزش و پرورش شهر تبریز علی‌رغم ادیت‌های فراوانشان تقدیر و تشکر نمایم.

همچنین از همکاری مدیران و معلمان ورزش مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز که در تحقیق حاضر کمک‌های فراوانی نمودند تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از اساتید عزیز دوران کارشناسی‌ام جناب آقای راسخی و سرکار خانم یزدانی، جهت حمایت‌های بی‌دریغشان تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از دوست و برادر عزیزم جناب آقای حسن پوررضی که در بخش آماری تحقیق حاضر مشقت‌های زیادی را متحمل شدند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

همچنین از دوستان عزیزم آقایان عادل رهبران، مسعود اصغرپور ارشد، منصور محمدی، ساجد پورحسن، سعید لطفی، ناصر ولی‌نژاد و مهدی بشیری که همیشه و در همه‌ی مراحل تحقیق، بنده را یاری نمودند تقدیر و تشکر می‌نمایم.

در پایان از تمامی دوستان و همکارانی که در به پایان رسیدن تحقیق حاضر بنده را یاری نموده و از ذهن دور مانده‌اند، بی‌نهایت سپاسگذارم.

ارزیابی وضعیت تأسیسات و تجهیزات ورزشی مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر، ارزیابی وضعیت تأسیسات و تجهیزات ورزشی مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز از دیدگاه مدیران و معلمان ورزشی است. بدین منظور تمامی مدارس پسرانه‌ی شهر تبریز (نواحی پنج‌گانه) به عنوان جامعه‌ی آماری در نظر گرفته شدند. نمونه‌گیری این تحقیق از نوع تصادفی خوشه‌ای است. بدین منظور ۷۵ مدرسه به طور تصادفی انتخاب و از هر مدرسه یک مدیر و یک معلم ورزش جزء نمونه آماری قرار گرفتند. پس از توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، اطلاعات حاصل از ۱۳۸ پرسشنامه‌ی کامل، با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی (آزمون تی همبسته، تی مستقل و فریدمن)، در سطح معنی‌داری $P < 0/05$ و با استفاده از نرم‌افزار SPSS16 تجزیه و تحلیل شدند. نتایج حاصل نشان داد که: (۱) در مدارس راهنمایی دولتی اختلاف معنی‌داری بین فضای فیزیکی روباز مدارس با مقیاس استاندارد وجود ندارد ($t = -1/42$ و $P = 0/168$). (۲) در مدارس راهنمایی غیرانتفاعی اختلاف معنی‌داری بین فضای فیزیکی روباز با مقیاس استاندارد مشاهده شد ($t = -2/21$ و $P = 0/044$). (۳) در مدارس راهنمایی دولتی اختلاف معنی‌داری بین سرانه‌ی فضای ورزشی با مقیاس استانداردهای وجود دارد ($t = -8/64$ و $P = 0/0001$). (۴) در مدارس راهنمایی غیرانتفاعی تفاوت معنی‌داری بین سرانه‌ی فضای ورزشی با مقیاس استاندارد مشاهده نشد ($t = 0/7$ و $P = 0/49$). (۵) در هر دو نوع مدارس راهنمایی دولتی و غیرانتفاعی تفاوت معنی‌داری بین تجهیزات ورزشی مورد نظر با مقیاس استانداردها وجود داشت ($P = 0/0001$). در کل به نظر می‌رسد که در مدارس راهنمایی شهر تبریز عدم وجود تجهیزات استاندارد و نیز نبود اماکن ورزشی و متناسب نبودن آنها، مهمترین مشکلات درس تربیت بدنی می‌باشند.

واژه های کلیدی: تأسیسات و تجهیزات ورزشی، مدیران، معلمان ورزش، مدارس راهنمایی پسرانه، تبریز

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

أ	تقديم
ب	تقدير و تشكر
ذ	چكیده

فصل اول- مقدمه و روش تحقیق

۱	۱-۱ مقدمه
۲	۲-۱ بیان مسأله
۳	۳-۱ ضرورت و اهمیت تحقیق
۵	۴-۱ اهداف تحقیق
۵	۱-۴-۱ هدف کلی
۵	۲-۴-۱ اهداف اختصاصی
۵	۵-۱ فرضیه ها
۶	۶-۱ تعاریف مفهومی و عملیاتی وازه های تحقیق

فصل دوم- مبانی نظری و پیشینه‌ی تحقیق

۷	۱-۲ مقدمه
۸	۲-۲ مبانی نظری
۲۴	۳-۲ پیشینه‌ی تحقیق
۲۴	۱-۳-۲ تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۳۲	۲-۳-۲ تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
۳۵	۴-۲ جمع بندی

فصل سوم- روش تحقیق

۳۷	۱-۳ مقدمه
۳۷	۲-۳ روش تحقیق
۳۷	۳-۳ ابزار گردآوری اطلاعات
۳۷	۴-۳ جامعه و نمونه‌ی آماری
۳۸	۵-۳ روش آماری

فصل چهارم - تجزیه و تحلیل یافته ها

۳۹ ۱-۴ مقدمه
۳۹ ۲-۴ یافته های تحقیق
۳۹ ۱-۲-۴ یافته های توصیفی
۴۳ ۲-۲-۴ یافته های استنباطی

فصل پنجم - خلاصه، بحث و نتیجه گیری

۴۸ ۱-۵ مقدمه
۴۸ ۲-۵ خلاصه ی تحقیق
۴۸ ۳-۵ بحث و نتیجه گیری
۵۱ ۴-۵ محدودیت های تحقیق
۵۱ ۱-۴-۵ محدودیت های قابل کنترل
۵۱ ۲-۴-۵ محدودیت های غیرقابل کنترل
۵۱ ۵-۵ پیشنهادات تحقیق
۵۱ ۱-۵-۵ پیشنهادات کاربردی
۵۱ ۲-۵-۵ پیشنهادات تحقیق
۵۲ منابع
۵۹ پیوست ها

فهرست جدول‌ها

صفحه	عنوان
۱۳	جدول ۱-۲. اهداف شناختی درس تربیت بدنی در دوره راهنمایی
۱۳	جدول ۲-۲. اهداف مهارتی درس تربیت بدنی در دوره‌ی راهنمایی
۱۴	جدول ۳-۲. اهداف نگرشی درس تربیت بدنی در دوره راهنمایی
۱۶	جدول ۴-۲. فضای مناسب زمین های ورزشی در مدارس راهنمایی
۱۷	جدول ۵-۲. تعیین فضای لازم برای درس تربیت بدنی در مدارس راهنمایی
۱۷	جدول ۶-۲. فضاهای ورزشی مورد نیاز دانش آموزان در ساعت درس تربیت بدنی
۱۸	جدول ۷-۲. کفسازی و خصوصیات کف حیاط مدارس
۱۹	جدول ۸-۲. فضاهای داخل مدرسه و فعالیت های مرتبط با آنها
۱۹	جدول ۹-۲. فضاهای بیرون مدرسه و فعالیت های مرتبط با آنها
۳۹	جدول ۱-۴. میزان تحصیلات مدیران و معلمان مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز
۴۰	جدول ۲-۴. وضعیت استخدامی مدیران و معلمان مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز
۴۱	جدول ۳-۴. ضرورت استفاده از فضاهای میدانی در ساعات ورزش از دیدگاه مدیر و معلم
۴۲	جدول ۴-۴. میزان رضایت مدیران و معلمان از تجهیزات ورزشی مدارس
۴۳	جدول ۵-۴. اختلاف میانگین فضای فیزیکی روباز با استاندارد موجود (تی همبسته)
۴۳	جدول ۶-۴. اختلاف میانگین فضای فیزیکی روباز بین مدارس راهنمایی دولتی و غیرانتفاعی
۴۴	جدول ۷-۴. اختلاف میانگین سرانه‌ی فضای ورزشی با استاندارد موجود (تی همبسته)
۴۴	جدول ۸-۴. اختلاف میانگین فضای ورزشی بین مدارس راهنمایی دولتی و غیرانتفاعی
۴۵	جدول ۹-۴. اختلاف میانگین انواع تجهیزات ورزشی با استانداردهای موجود (تی همبسته)
۴۵	جدول ۱۰-۴. اختلاف میانگین انواع تجهیزات ورزشی بین مدارس راهنمایی دولتی و غیرانتفاعی
۴۶	جدول ۱۱-۴. تفاوت بین اولویت‌های مشکلات اجرای درس تربیت بدنی از دیدگاه مدیران
۴۶	جدول ۱۲-۴. تفاوت بین اولویت‌های مشکلات اجرای درس تربیت بدنی از دیدگاه معلمان
۴۷	جدول ۱۳-۴. تفاوت بین اولویت‌های مشکلات اجرای درس تربیت بدنی از دیدگاه مدیران
۴۷	جدول ۱۴-۴. تفاوت بین اولویت‌های مشکلات اجرای درس تربیت بدنی از دیدگاه معلمان

فهرست شکل‌ها

صفحه

عنوان

- شکل ۱-۲. اهداف درس تربیت بدنی به همراه مواد برنامه و نتایج آن ۱۲
- شکل ۱-۴. میزان تحصیلات مدیران و معلمان ورزش مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز ۴۰
- شکل ۲-۴. وضعیت استخدامی مدیران و معلمان ورزش مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز ۴۰
- شکل ۳-۴. ضرورت استفاده از فضاهای میدانی در ساعات ورزش از دیدگاه مدیر و معلم ورزش ۴۱
- شکل ۴-۴. میزان رضایت مدیران و معلمان از تجهیزات ورزشی مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز ۴۲

فصل اول

طرح تحقیق

۱-۱ مقدمه

آموزش و پرورش هر کشوری، مسئولیت پرورش نسل سالم آن را به عهده دارد. تربیت بدنی به عنوان بخشی از تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی و بخش مهمی از آموزش و پرورش رسمی کودکان و نوجوانان است؛ که علاوه بر ارتقاء سلامت و تندرستی و ایجاد آمادگی های جسمانی، در پرورش شخصیت قابلیت های اجتماعی و تعادل روانی افراد سهم بسزائی دارد. در حقیقت می توان گفت که پرورش قوای جسمانی و روانی دانش آموزان و جذب و جلب آنان به ورزش و فعالیت از اهداف اولیه ی ورزش آموزشگاههاست (۵۵).

اگر یکی از اهداف نظام تعلیم و تربیت هر جامعه پرورش استعدادهای نهفته دانش آموزان و رساندن آنان، به سوی کمال مطلوب باشد، ضرورت وجود درس تربیت بدنی در این نظام غیرقابل انکار است، و گنجاندن آن در برنامه های تعلیم و تربیت باید بر اساس برنامه و هدف باشد. در صورتی که به این امر در آموزش و پرورش، خصوصاً در سنین کودکی و نوجوانی بی توجهی صورت گیرد و در نتیجه نیاز و اهمیت آن درک نشود، کدامیک از دروس آموزشی دیگر می توانند با این وسعت به ابعاد وجودی دانش آموزان توجه داشته باشند؟ همان طور که می دانیم پرورش جسم در حد پرورش علمی، بهداشت، سلامت و تقویت جسم بشرطی که جسم نیرو بگیرد یک کمال است (۶۸).

تربیت بدنی و ورزش جزء لاینفک تعلیم و تربیت و وسیله ای برای رسیدن به سلامت جسمی و روحی نسل جوان است. نباید چنین تصور شود که تربیت بدنی امری بی ارزش و تفریحی است و صرفاً موجبات سرگرمی و مشغولیت کودکان و جوانان را فراهم می سازد، به عکس باید آن را جزء مهمی از فعالیت های زندگی به شمار آورد و مقدمات اجرای آن را فراهم کرد (۷۳).

تعلیم و تربیت در دوران کودکی و نوجوانی، که بهترین دوران رشد فرد تلقی می شود، بسیار حائز اهمیت است؛ بنابراین آموزش و پرورش هر کشور با مدیریت صحیح و فراهم آوردن امکانات و تجهیزات آموزشی و پرورشی مناسب، می تواند با هدایت صحیح استعدادها و توانمندی های بالقوه ی کودکان و نوجوانان آینده ی درخشانی را رقم زد (۳۶).

با ورزش موجبات آمادگی فرد در مقابل نارسایی ها فراهم می شود و روح فردی را صلابت می بخشد. ملاحظه می شود تربیت بدنی جزئی از تربیت عمومی است (۴۴)، با تشریح ارتباط تربیت عمومی با تربیت بدنی و توجه به جایگاه ضعیف این مهم از نظر تخصیص زمان و فراهم آوردن امکانات برای آن در مدرسه، می توان ضمن بیان نقش آن، ضرورت آن را نیز در اوقات دانش آموزان فراهم کرد (۴۳).

تفکر و دیدگاه جدید در رابطه ی اختصاص فضاهایی که بتواند هم برنامه های آموزشی و هم برای گذراندن اوقات فراغت و تفریح مردم، تأمین کننده ی نیازهای آن ها باشد، اهمیت خاصی پیدا کرده است. مفهوم (پارک مدرسه است) که عبارت است از تأسیسات و اماکنی که در مناطق مجاور مدارس یا منطقه احداث می شوند تا مورد استفاده ی ورزشکاران و برنامه های تفریحات و تربیت بدنی و ورزش بر اساس برنامه ریزی های مدون و سازماندهی شده قرار گیرند. در چنین

برنامه ریزی اماکن و تأسیسات ورزشی مدارس ابتدائی و متوسطه، مراکز تفریحی که مورد استفاده‌ی عمومی مردم قرار می‌گیرند (۶۹)

جامعه‌ی اسلامی ایران که بیش از نیمی از جمعیت آن را افراد نوجوان و جوان تشکیل می‌دهند، برای توفیق و بهره‌مندی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین سرمایه‌های خود، یعنی نیروی عظیم نوجوانان و جوان، نیاز به توجه پیگیر، برنامه‌ریزی دقیق و حساب‌شده و نظارت بر اجرای مطلوب درس تربیت بدنی، این بخش انسان‌ساز و جدایی‌ناپذیر آموزش و پرورش را دارد (۵۴)

۱-۲ بیان مسأله

ورزش و فعالیت بدنی، بخشی از زندگی روزمره‌ی بیشتر مردم را تشکیل می‌دهد. در حال حاضر پژوهش‌های پزشکی-ورزشی بیانگر آن است که فعالیت‌های ورزشی علاوه بر جنبه‌ی تفریحی و سرگرمی‌شان، برای سلامت و آرامش‌فکر و جسم افراد ضروری می‌باشند. تمرین‌های صحیح و منظم ورزشی به عنوان بخش مهمی از وظایف روزانه‌ی یک فرد می‌تواند در سلامت و بهداشت جامعه و انجام وظایف و مسئولیت‌های اجتماعی نیز تأثیرگذار باشد. این رسالت وقتی به حیطة مقدس آموزش و پرورش می‌رسد به دلیل نقش و منزلت این کانون‌سازنده، اهمیت مضاعف پیدا می‌کند. دانش‌آموزان به عنوان اصلی‌ترین سرمایه‌ی ملی و منبع جوشان رشد و توسعه‌ی اجتماعی و اقتصادی، مخاطبان اصلی آموزش و پرورش و مدارس را تشکیل می‌دهند (۳۳، ۵۸، ۶۶).

در آموزش و پرورش هدف رشد ابعاد گوناگون شخصیت کودکان و نوجوانان در همه‌ی جنبه‌های جسمانی، ذهنی، روانی، اجتماعی و معنوی است. در این مجموعه ضرورت رشد جسمانی به عنوان بخشی از فرآیند آموزش و پرورش مورد تأکید است. در واقع نتیجه‌ی درس تربیت بدنی و ورزش باید منتج به سلامت جسم و روان و پرورش شخصیت و قابلیت‌های اجتماعی دانش‌آموزان شود و بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر مثبت و سازنده بگذارد تا بتواند به عنوان یک عامل مهم آموزش و پرورش نقش سازندگی خود را ایفا نماید. (۱۳، ۲۶، ۷۶)

نقش تعلیم و تربیت به طور عام و تربیت بدنی به طور خاص در معرض تغییرات دائمی است. زمانی فقط مریدان عهده دار وظیفه‌ی تعلیم و تربیت بودند، ولی آن طوری که انجمن اولیاء، گروه‌های آموزشی، دانش‌آموزان، روش‌های گسترده‌ی ارزیابی معلم و بررسی مداوم سیاست‌های تربیتی نشان می‌دهند، این وضعیت دگرگون شده است (۳۲). حرفه‌ی تربیت بدنی در سال‌های اخیر بسیار توسعه یافته و این حرفه را در جایگاه مهمی قرار داده است. رسیدن به سطح مناسبی از سلامتی و تندرستی در جامعه یکی از اهداف مهم این حرفه می‌باشد. اگرچه توسعه‌ی برنامه‌های تندرستی تحت تأثیر عوامل متعددی است ولی فعالیت‌های جسمانی در بین آن‌ها یکی از عوامل مؤثر در کسب سلامتی در کلیه‌ی رده‌های سنی به شمار می‌رود و به همین دلیل توسعه‌ی فعالیت‌های جسمانی و ورزشی در مدارس از اولویت برخوردار است (۳۲، ۷۲). چراکه فعالیت تربیت بدنی به طور عام و تربیت بدنی در مدارس به طور خاص به عنوان جلوه‌ای از فرآیند کلی تعلیم و تربیت نقش اساسی در برآورده شدن این اهداف بازی می‌کند.

در این راستا، نگاهی به ساختار و برنامه‌های ورزشی در مدارس کشورهای معتبر و بزرگ نشان می‌دهد که وجود تأسیسات، اماکن ورزشی از اهمیت بسیاری زیادی برخوردار است. در این راستا کیفیت، کمیت و تنوع تأسیسات و تجهیزات ورزشی که در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌گیرد در تعیین میزان لذت بردن آن‌ها از برنامه‌های ورزشی، تفریحی و آموزشی کمک و افزری می‌کند. زمانی که تأسیسات و تجهیزات مناسبی به طور مستقیم پاسخگویی‌ی علایق دانش‌آموزان است و در اختیار آنان قرار می‌گیرد، فرصت‌هایی برای بروز استعدادها و خلاقیت‌های ورزشی و بدیع دانش‌آموزان حاصل می‌گردد. تندنویس (۱۳۷۸) از

دیدگاه مسئولان تربیت بدنی عنوان کرد که عامل بازدارنده در فعالیت های فوق برنامه ی ورزشی، ۸۳/۸ درصد مربوط به کمبود امکانات و تأسیسات ورزشی است (۱۲). صفانیا (۱۳۷۹) نیز اعلام کرد کمبود اماکن ورزشی مهم ترین علت عدم ورزش کردن بوده است. این در حالی بود که ۶۸ درصد افراد اعلام داشتند که ورزش تأثیر مثبتی روی فعالیت های درسی آنان داشته است (۳۸).

تحقیقات انجام شده در مورد سطح تخصص و مهارت معلمان ورزش در سال های قبل نشان دهنده ی کمبود معلم متخصص ورزشی در سطح کشور است که از آن جمله می توان به تحقیق جواهری (۱۳۷۰)، گلدانی مقدم (۱۳۷۵) و منوچهری (۱۳۷۸) اشاره کرد (۷۰). علم (۱۳۸۱) در تحقیقی با عنوان بررسی عوامل مؤثر در افزایش کارآیی درس تربیت بدنی و ورزش از دیدگاه مدیران مدارس و معلمان تربیت بدنی و ورزش مقاطع تحصیلی ابتدای، راهنمایی و متوسطه شهرستان اهواز نشان داد که ۹۰ درصد از معلمان و مدیران استفاده از معلمان با تحصیلات و استفاده از وسایل کمک آموزشی و سمعی بصری و تجهیزات ورزشی مناسب را در افزایش کارآیی درس تربیت بدنی و ورزش مؤثر می داند (۴۵). ضرابیان (۱۳۸۴) در تحقیقی با عنوان بررسی عوامل مؤثر در توسعه ی درس تربیت بدنی در مدارس شهر تهران، نشان داد که از نظر بیشتر مسئولان، مشکل اساسی اجرای مطلوب درس تربیت بدنی در اولویت اول کمبود بودجه، اولویت دوم کمبود امکانات و اولویت سوم کمبود معلم متخصص است (۳۹).

طبق آمار منتشره در سال ۱۳۸۰، فضای ورزشی در کشورمان به ازای هر دانش آموز، ۰/۸ مترمربع بوده است که با افزایش تعداد مدارس غیردولتی و غیرانتفاعی آمار دقیقی در اختیار مسئولان و مدیران ورزشی وجود ندارد (۴۱). اگر مسئولان، مدیران و مربیان ورزشی از وضعیت دقیق اماکن، تأسیسات و تجهیزات ورزشی واقف باشند و اطلاعات لازم در مورد تأسیسات و تجهیزات بدست آید، می تواند در توسعه ی برنامه های تربیت بدنی، اماکن و تجهیزات ورزشی و برنامه ریزی صحیح و اصولی مؤثر باشد. بنابراین این مسأله محقق را بر آن داشت تا در مورد وضعیت تأسیسات و تجهیزات ورزشی مدارس راهنمایی پسرانه ی شهر تبریز پژوهشی انجام داده و نتایج و اطلاعات بدست آمده را در اختیار مسئولان مورد نظر قرار دهد تا در توسعه ی رشد و شکوفایی برنامه های تربیت بدنی و ورزش دانش آموزی گام های مؤثری برداشته شود.

۳-۱ ضرورت و اهمیت تحقیق

در اغلب مدارس، فضاهای موجود پاسخگوی اجرای برنامه ی ورزشی با زمان حداقل هم نیست. هم چنین مدیران مدارس اغلب از ورزش و منافع آن اطلاع ندارند. حال با توجه به وضعیت ورزش در مدارس و علاقه ی دانش آموزان به آن آیا نباید برای حل این مشکل اقدام نمود (۲۱). شواهد معتبری وجود دارد که شرکت در فعالیت بدنی در مدارس را ضروری می داند، بعضی از این دلایل عبارتند از: سلامتی، شیوه ی زندگی فعال، توسعه ی مهارت ها، افزایش یادگیری محیطی، افزایش اعتماد به نفس و کاهش هزینه های درمان است (۷۳، ۷۵، ۹۰). محیط ورزشی مناسب یکی از عوامل مؤثر در ارتقای کیفی اجرای ورزشی به شمار می رود. فقدان و کمبود امکانات و تسهیلات ورزشی مناسب از جمله عواملی است که موجب کنده ی پیشرفت ورزشی دانش آموزان می شود (۱۷). محمدرضا دهقانی (۱۳۷۹) تحقیقی با عنوان تربیت بدنی مدارس راهنمایی از دیدگاه مدیران مدارس، معلمان تربیت بدنی و دانش آموزان شهرستان میبد انجام داد. نتایج نشان داد امکانات ورزشی از نظر هر سه گروه کمتر از حد میانگین بوده است که دلیل آن کافی نبودن سرانه ی ورزشی اختصاص یافته برای هر دانش آموز، عدم تجهیزات و فضاهای ورزشی مناسب ذکر شده است (۲۳). تامپسون و همکارانش^۱ (۲۰۰۱)

^۱Thompson et al

تحقیقی با عنوان بررسی تربیت بدنی در آلبرتا انجام دادند. بخشی از تحقیق آن‌ها در مورد عوامل مؤثر بر اجرای درس تربیت بدنی در مدارس بود. نتایج در این زمینه نشان داد معلم‌ها به تناوب اظهار کردند که دسترسی به تجهیزات و امکانات فرصت پیشرفت حرفه‌ای را به دانش‌آموزان می‌دهد. از نظر معلمین و مدیران تن‌ها ۳۲ درصد تجهیزات و ۳۸ درصد امکانات برای اجرای درس تربیت بدنی در مدارس موجود است (۹۰).

کیفیت، کمیت و تنوع تجهیزات ورزشی در تعیین میزان لذت بردن دانش‌آموزان از برنامه‌های آموزشی، تفریحی و رقابتی بسیار مهم است. وجود اماکن و تجهیزات باعث حداکثر کارایی و کاربرد زمانی در طول جلسات تمرین ورزشی یا آموزشی در مدارس می‌شود (۱۳، ۳۰، ۹۲). تربیت نیروی انسانی، تهیه امکانات و ایجاد تأسیسات از بسترهای مهم برای آموزش و پرورش نسل آینده است. رشد فزاینده تعداد دانش‌آموزان در سطوح مختلف تحصیلی، لزوم توجه به ایجاد تأسیسات ورزشی مناسب و استاندارد را برای انجام فعالیت بدنی دانش‌آموزان دوچندان می‌سازد (۱۶، ۵۷). اماکن ورزشی باید با طرح ریزی و برنامه‌های ورزشی متناسب باشد و وسایل ورزشی نیز به اندازه‌ی کافی موجود باشد تا آموزش به طور صحیح و مؤثر اجرا شود، در واقع برنامه‌ی ورزشی وقتی مؤثر واقع می‌شود که همه‌ی دانش‌آموزان بتوانند یکسان و به نوبت از آن بهره‌مند شوند (۲۴).

در گزارشات موجود، سیدمحمدحسین رضوی (۱۳۸۰) تحقیقی با عنوان طراحی الگوی بهینه‌ی مدیریت آموزشی مدارس راهنمایی شهر تهران انجام داد. بخش چهارم تحقیق در مورد فضای فیزیکی و تأثیر آن در فرآیند آموزشی است. نتایج نشان داد در اکثریت مدارس راهنمایی شهر تهران با نصب میله والیبال و بسکتبال از آن به عنوان زمین ورزش استفاده می‌کنند. مدیران مدارس کلیه‌ی فضای حیاط مدرسه را به عنوان فضای ورزشی معرفی کردند. ۹۰ درصد مدارس فاقد سالن ورزشی در جنب مدرسه بوده است (۲۷). همچنین، بورسدف و وینزل^۱ (۲۰۰۲) تحقیقی با عنوان بررسی وضعیت درس تربیت بدنی در مدارس پنسیلوانیا انجام دادند. هدف کلی تحقیق بررسی اماکن و تجهیزات ورزشی مدارس بود، نتایج نشان داد ۸۹ درصد مدارس سالن ورزشی سرپوشیده دارند. ۳۷ درصد مدارس دارای زمین بازی هستند. ۷۱ درصد مدارس دارای فضاهایی برای رشته‌های قهرمانی هستند. ۱۷ درصد مدارس دارای استخر و ۳۸ درصد دارای اتاق وزنه هستند (۷۷). رایت و همکارانش^۲ (۲۰۰۶) در ویرجینیای غربی در تحقیقی با نمونه‌گیری تصادفی از مدارس با سطوح و اندازه‌ی مختلف که جمعاً ۵۶۶ مدرسه بود، ۲۹۶ مدرسه‌ی ابتدایی و ۱۴۶ مدرسه‌ی راهنمایی و دبیرستان، با توزیع پرسشنامه در مورد امکانات ورزشی مدارس اطلاعات را جمع‌آوری کردند. نتایج تحقیق نشان داد ۴۲ درصد مدارس فرصت دستیابی به امکانات داخلی مدرسه را بیرون از ساعات قانونی مدرسه فراهم کردند. ۸۰/۷ درصد مدارس دستیابی به امکانات بیرونی را بیشتر از ساعات قانونی مدرسه فراهم آورده بودند (۹۴).

با این حال داده‌ها و اطلاعات ناکافی در رابطه با اماکن و تجهیزات ورزشی آموزش و پرورش و مدارس شهر تبریز، اظهار نظر در این زمینه را مشکل می‌سازد. با توجه به اهمیت نهاد آموزش و پرورش برای قهرمان‌پروری و ارتقای سلامت جامعه باید با شیوه‌های مناسب مشکلات فضاهای ورزشی را از بین برد. شناخت از وضعیت موجود، اطلاعات مهمی را فراهم می‌سازد که سازمان با کسب آنها، موفقیت برنامه‌هایش، نیازهای تجهیزاتی و علائق دانش‌آموزان را فراهم می‌کند. در ورزش مانند هر طرح آموزشی و سازندگی دیگر، مهم این است که ابتدا طرح و برنامه‌ی کار (ضعف‌ها و قوت‌ها) مشخص شود و سپس بر مبنای آن‌ها میدان‌ها، سالن‌ها و سایر اماکن ورزشی ایجاد شود. سیاست‌های توسعه‌ی امکانات (فضاها و تجهیزات) ورزشی بایستی مبتنی بر تجربیات قبلی، شناسایی و پیش‌بینی نیازهای آتی باشد. به عبارت دیگر در

¹ Borsdorf & Wentzell

² Wright et al

توسعه‌ی امکانات ورزشی بایستی به نکاتی مانند وضعیت فعلی و آتی تسهیلات ورزشی توجه کرد و راه دستیابی به وضعیت مطلوب را در نظر داشت. اجرای این تحقیق و تحقیقات مشابه امکان آن را فراهم می‌آورد که با کسب اطلاعات مورد لزوم از تجهیزات و اماکن مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز و تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد نظر تا حدود زیادی بتوان معضلات و نارسائی‌های موجود را شناخت و آن‌ها را دسته بندی کرد تا با روشن شدن وضع موجود جهت گیری برنامه ریزی‌ها در مورد نیروی انسانی متخصص، تأسیسات و تجهیزات جهت رفع نیازهای آموزشی و پژوهشی در آینده بیشتر مشخص گردد. در این تحقیق، محقق می‌کوشد تا با جمع‌آوری اطلاعات در مورد تجهیزات و اماکن ورزشی مدارس و مقایسه‌ی آن با استانداردهای موجود کمبودها و مشکلات اجرایی درس تربیت بدنی در مدارس را شناسایی و پیشنهادات لازم را ارائه نماید.

۱-۴ اهداف تحقیق

۱-۴-۱ هدف کلی

هدف کلی تحقیق حاضر، تعیین و ارزیابی وضعیت تأسیسات و تجهیزات ورزشی مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز می‌باشد.

۱-۴-۲ اهداف اختصاصی

- ۱- مقایسه‌ی فضای فیزیکی (ورزشی) رویاز مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز با استانداردهای موجود
- ۲- مقایسه‌ی سرانه‌ی ورزشی دانش آموزان مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز با استاندارد سرانه‌ی ورزشی هر دانش‌آموز
- ۳- مقایسه‌ی فضای فیزیکی (ورزشی) رویاز مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز با استاندارد با توجه به تعداد کلاس‌های مدرسه
- ۴- مقایسه‌ی وضعیت تجهیزات ورزشی مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز با استانداردهای فعلی آموزش و پرورش
- ۵- مقایسه‌ی نظرات مدیران و معلمان ورزش مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز در ارتباط با فضاها و تجهیزات ورزشی مورد استفاده‌ی مدارس
- ۶- مقایسه‌ی نظرات مدیران و معلمان ورزش مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز در ارتباط با مشکلات اجرایی درس تربیت بدنی از لحاظ اماکن و تأسیسات ورزشی

۱-۵ فرضیه‌ها

- ۱- بین فضای فیزیکی (ورزشی) رویاز مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز با استانداردهای موجود تفاوت وجود دارد.
- ۲- بین سرانه‌ی ورزشی دانش آموزان مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز با استاندارد سرانه‌ی فضای فیزیکی هر دانش‌آموز تفاوت وجود دارد.
- ۳- بین وضعیت تجهیزات ورزشی مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز با استانداردهای فعلی آموزش و پرورش تفاوت وجود دارد.
- ۴- بین نظرات مدیران و معلمان ورزش در ارتباط با تجهیزات و امکانات ورزشی مورد استفاده‌ی مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز تفاوت وجود دارد.

۵- بین نظرات مدیران و معلمان ورزش مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز در ارتباط با مشکلات اجرای درس تربیت بدنی از لحاظ اماکن و تأسیسات ورزشی تفاوت وجود دارد.

۶-۱ تعاریف مفهومی و عملیاتی واژه های تحقیق

اماکن ورزشی

به مکان هایی گفته می‌شود که برای انجام فعالیت های ورزشی مختلف احداث می‌شوند. این فضا شامل فضاهای ورزشی سرپوشیده و روباز است (۴۱).

فضای روباز

به مکان های ورزشی غیرمسقف اطلاق می‌شود که دارای کاربری ورزشی باشد و از ضوابط فنی معین برای انجام فعالیت‌های ورزشی برخوردار باشد. فضاهای روباز شامل زمین‌ها، پست ها و مکان‌های طبیعی برای اجرای فعالیت های ورزشی است (۴۱). که از طریق سؤالات ۱ و ۲ و ۳ و ۴ پرسشنامه به دست آمد.

تجهیزات ورزشی

تجهیزات ورزشی به ابزار کار که می‌توان با آن‌ها به فعالیت های ورزشی پرداخت، گفته می‌شود. تجهیزات ورزشی شامل انواع توپ‌ها، راکت‌ها، میز، میله بارفیکس، تخته و تور بسکتبال، تور والیبال، دروازه و ... می‌باشد (۷۳). که از طریق چک لیست تجهیزات ورزشی موجود در پرسشنامه به دست آمد.

مدیران مدارس

افرادی که در تصمیم گیری های آموزشی و پرورشی مدارس نقش داشته و رفتار و عمل آن‌ها در جریان آموزش و پرورش تأثیر مستقیم دارد (۳۷). که در تحقیق حاضر مدیران مدارس راهنمایی شهر تبریز مد نظر بودند.

معلمان ورزش

افرادی که در فرآیند تعلیم و تربیت عهده دار مسئولیت تربیت بدنی و ورزش دانش آموزان می‌باشند (۳۶). که در تحقیق حاضر معلمان ورزش مدارس راهنمایی شهر تبریز مد نظر بودند.

دوره راهنمایی تحصیلی

در ساختار آموزش و پرورش کشور، دوره‌ی راهنمایی به مدت سه سال می‌باشد. این دوره بعد از پایان دوره‌ی ابتدایی شروع می‌شود. گروه سنی مشغول به تحصیل در این دوره، بیشتر نوجوانان ۱۱ تا ۱۳ ساله می‌باشند (۳۷). که در تحقیق حاضر مدارس راهنمایی پسرانه‌ی شهر تبریز مد نظر بودند.

مشکلات اجرای درس تربیت بدنی

برخی از مشکلات و دلایلی که موجب عدم برگزاری مناسب درس تربیت بدنی در مدارس می‌شود. که در تحقیق حاضر از طریق سؤالات ۱۲ و ۱۳ پرسشنامه‌ی معلمان و سؤالات ۶ و ۷ پرسشنامه‌ی مدیران به دست آمد.

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه‌ی تحقیق

۱-۲ مقدمه

امروزه جایگاه و اهمیت تحقیق در علوم مختلف به خوبی شناخته شده است و محققان بسیاری در رشته‌های گوناگون علمی جهت پیشبرد و توسعه علم فعالیت می‌کنند. علوم وابسته به تربیت بدنی و ورزش نیز از این امر مستثنی نبوده و تحقیقات بسیاری در زمین‌های مختلف از جمله بخش امکانات و تجهیزات انجام شده است. به منظور سازماندهی و برنامه ریزی در هر کاری داشتن اطلاعات کافی از وضع موجود و آنچه در گذشته بوده، نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند. برای از بین بردن ضعف‌ها و تقویت نقاط قوت برنامه‌های تربیت بدنی مدارس، آشنایی با وضعیت کمی و کیفی امکانات موجود و آگاهی از نتایج گذشته ضروری به نظر می‌رسد. از این رو در این فصل محقق تلاش نموده تا با مطالعه نشریات، کتاب‌ها و کارهای تحقیقی انجام شده در این زمینه در داخل و خارج کشور، ضمن افزایش حیطه آگاهی‌های خود در حیطه عملی مورد نظر و جهت دادن به مسیر تحقیق در زمینه درس تربیت بدنی در مدارس، چکیده‌ای از مهمترین نتایج تحقیقات انجام شده را که از لحاظ نوع، موضوع و نحوه عمل تا حدودی در حیطه تحقیق حاضر است، ارائه نماید (۳۰).

با پایان قرون وسطی و شروع دوره رنسانس که همراه با تحولات چشمگیر در کلیه شئون زندگی مردم به ویژه در بخش تعلیم و تربیت بود دیگر، توجه به ابعاد جسمانی مورد مذمت قرار نمی‌گرفت، در برخی از کشورهای اروپایی توسط معلمین آگاه تمرینات روزانه ورزشی در مدارس رواج پیدا کرد و تربیت بدنی به عنوان عامل مهمی برای تربیت جسم و روح، آمادگی‌های رزمی، افزایش قابلیت یادگیری و بازی و سرگرمی مورد توجه اولیاء تعلیم و تربیت قرار گرفت. در اروپای نوین که تعلیم و تربیت نسل جوان و نوجوان با استفاده از بهترین محتوی و برنامه و شیوه‌های تربیتی و معلمین آگاه و بصیر جزء راهبردهای اصلی تعلیم و تربیت عمومی با ورود به برنامه‌های درسی مدارس جایگاه ویژه‌ای یافت و روز به روز به وسعت استفاده از ابعاد مختلف آن در فرآیند تعلیم و تربیت افزوده شد، به طوری که در تشکیلات سازمان‌های متولی تعلیم و تربیت مقوله تربیت بدنی و ورزش از ساختار مناسبی برخوردار گردید. با ورود شیوه‌های نوین تعلیم و تربیت به ایران که برگرفته از کشورهای پیشرفته اروپایی به ویژه فرانسه بود تربیت بدنی نیز جزء برنامه‌های درسی قرار گرفت و دانش آموزان هر روز به فعالیت‌های ورزشی می‌پرداختند (۳۰).

قدمت درس تربیت بدنی در مدارس ایران حدود ۷۰ سال است، طی این مدت اجرای درس تربیت بدنی با فراز و نشیب‌های فراوانی در ابعاد مختلف روبرو بوده است. این فراز و نشیب‌ها را می‌توان در دو بخش عناصر تشکیل دهنده درس تربیت بدنی شامل: «برنامه، نیروی انسانی، فضا و تجهیزات ورزش» و «تشکیلات متولی تربیت بدنی و ورزش مدارس» اشاره نمود (۶۳).

تاریخچه‌ی تربیت بدنی

تربیت بدنی و ورزش هم از دیدگاه تاریخ، هم از دیدگاه فرهنگ، به دلیلی که با ملل مختلف جهان سروکار دارد، مورد توجه است. از دیدگاه تاریخ، با تحقیق در ادوار مختلف، می‌توان گفت که کدام ورزش در کدامین سرزمین شکل گرفته و چگونه به کشورهای دیگر راه یافته و سیر تحول و تعالی را پیموده است. جالب تر این است که بسیاری از نوشته‌ها و نقوش مانده از روزگار باستان نشان می‌دهند که انسان از آغاز خلقت میل به مبارزه با قدرت‌های برتر از خود را داشته است. در گذر زمان بنا به ضرورت‌ها و نیازها، پدیده‌های علم و تکنولوژی را نیز دریافته و به آن پیوند خورده است. به گونه‌ای که بسیاری از جوامع پیشرفته جهان، تربیت بدنی و ورزش به عنوان یک پدیده علمی در زمینه‌های مختلف آموزشی، تربیتی، فرهنگی، اجتماعی، روانشناسی، جامعه‌شناسی، پزشکی، بهداشت و تغذیه و مسایل سیاسی و اقتصادی مورد بحث و نظر است (۳۰)

به روایت تاریخ در گذر زمان، انسان به مرحله‌ای رسید که از حالت فردی به حالت اجتماعی متمایل شد و این نیاز را احساس کرد که باید به حالت جمع درآید و کسی را به عنوان هماهنگ کننده به سرپرستی جمع بگمارد و طبیعی بود، کسی که بایستی از همه قویتر باشد. انگیزه قوی تر بودن و درک این واقعیت که زندگی انسان بستگی به حرکت و جنبش او دارد و توجه به این اصل که مجموعه‌ای از حرکات، سبب تأمین سلامت وجود خواهد شد، زمینه ساز توجه بیشتر به تربیت بدنی و ورزش گردید و بر این اساس اتس که گفته می‌شود، تربیت بدنی و ورزش با حیات بشر توأم بوده و حتی درآمیخته است (۵۳).

تاریخچه‌ی تربیت بدنی در مدارس ایران

شروع فعالیت‌های ورزشی در آموزشگاه‌ها را تقریباً از سال ۱۲۹۵ شمسی یعنی زمانی که ورزشنده از بلژیک و ترکیه به ایران آمد باید قلمداد نمود. زیرا قبل از ایشان فقط در مدارس نظام و بین دستجات نظامی بوسیله بعضی از افسران خارجی از قبیل اتریشی‌ها، روس‌ها و سوئدی‌ها آن‌ها به طور ناقص تعلیمات ورزشی داده می‌شد. با پشتکار و سعی وافر «ورزنده» بتدریج از مخالفت‌های اولیای آموزشگاه‌ها نسبت به آن زمان جلوگیری می‌شد و کاسته می‌شد و به اهمیت تربیت بدنی و اثرات آن در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان پی برده و در برنامه ورزشی آموزشگاه‌ها مطابق اصول برنامه ریزی نمودند و در ۱۴ شهریور سال ۱۳۰۶ شمسی مطابق با ۱۹۲۷ میلادی بنا به پیشنهاد مرحوم سید محمد تدین و مرحوم نصیرالدوله بدر وزیر فرهنگ وقت قانون ورزش اجباری شده و به مجلس شورای ملی تقدیم و به تصویب رسید (۳۰).

به موجب این قانون، هر روز یک ساعت از برنامه دانش‌آموزان به درس ورزش و تربیت بدنی اختصاص یافت؛ اما اجرای این قانون عملاً تا سال‌ها امکان پذیر نبود. زیرا پیش از تصویب این قانون امکانات اجرایی آن را فراهم نساخته بودند. به علاوه برای تربیت مربیان با صلاحیت و تحصیل کرده که تدریس تربیت بدنی را بر عهده بگیرند، اقدامی نشده بود. در عین حال در مدارس کشور که غالباً در ساختمان‌های نامناسب جای گرفته بودند فاقد تأسیسات، وسایل و امکانات ورزشی بودند و گاه حتی فضای کافی برای اجرای ساده‌ترین برنامه‌های ورزشی و بازی‌ها را نیز نداشتند (۳۰، ۴۱)

دایره تربیت بدنی برای نخستین بار در سال ۱۳۱۲ در وزارت معارف، اوقاف و صنایع مستظرفه تأسیس گردید و سپس در سال ۱۳۱۳ به نام پیشاهنگی و تربیت بدنی نامیده شد. این انجمن در شهرستان‌ها هم شعبه زد و از همین سال براساس تصویب نامه هیأت وزیران، شهرداری‌ها مکلف شدند نیم درصد از عواید خود را برای هزینه‌های انجمن‌های و انجمن

پیشاهنگی و تربیت بدنی هر شهر پرداختند. در سال ۱۳۱۷ این اعتبار به یک درصد و در سال ۱۳۲۸ به حداقل ۱۲/۵ درصد و حداکثر ۱۵ درصد افزایش یافت. از آنجا که به صورت یکسانی عملی نشد، سرانجام در سال ۱۳۳۳ از سوی وزارت کشور مقرر گردید که شهرداری‌ها در سراسر کشور حدود ۳ درصد از درآمد خود را به انجمن های تعیین تربیت بدنی شهرستان‌ها و استان‌ها پرداخت نمایند (۳۰).

مسابقات ورزشی از سال ۱۳۱۴ در رشته های مختلف ورزشی بین دانش آموزان، دانشجویان و گروه های آزاد زیر نظر انجمن پیشاهنگی و تربیت بدنی برگزار می‌شد، اما از سال ۱۳۲۰ وضع تشکیلاتی و سازمانی ورزش کشور تغییر کرد و انجمن ملی تربیت بدنی و پیشاهنگی ایران برای قبول مسئولیت های امور ورزشی مربوط به غیرآموزشگاه ها شکل گرفت و اداره تربیت بدنی در وزارت فرهنگ از لحاظ تشکیلات اداری از انجمن جدا شد. از سال ۱۳۲۷ مسابقات ورزشی آموزشگاه ها زیر نظر مستقیم اداره تربیت بدنی وزارت فرهنگ قرار گرفت، در بهار ۱۳۳۱ به موجب دستور وزارت فرهنگ، کمیسیونی متشکل از عده ای از دبیران، مأمور بررسی برنامه های تحصیلی پس از چهار سال اول ابتدایی گردید. کمیسیون مذکور پس از بررسی امور، جمعاً تدریس چهار ساعت ورزش در هفته را در (دو بعد از ظهر) برای چهار ساله دوم تحصیلی مقرر نمود. تا پیش از سال ۱۳۳۲ اداره تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش با مختصر تغییراتی وظایف امور آموزش درس ورزش و فعالیت های فوق برنامه و مسابقات را بر عهده داشت. از سال ۱۳۳۲ به بعد تغییراتی در فعالیت ها پیش آمد:

۱- برای نخستین بار در سال ۱۳۳۴ مسابقات قهرمانی آموزشگاه های کشور با شرکت قهرمانان منتخب آموزشگاه ها استان های کشور در تهران برگزار گردید.

۲- برای تشکیل شورای ورزشی آموزشگاه ها، اساسنامه ای به تصویب شورای عالی فرهنگ رسید که به موجب آن از هر نو آموز دبستانی بیست ریال و از هر دانش آموز دبیرستانی پنجاه ریال در هنگام ثبت نام برای تأمین هزینه های ورزش آموزشگاه ها اخذ گردید (۳۰).

اصول تربیت بدنی و ورزش در آموزش و پرورش

- ۱- در تدوین برنامه و پیاده کردن آن، فرهنگ جامعه مورد توجه قرار گیرد.
- ۲- آموزش حرکات و مهارت‌ها، از ساده شروع و به مشکل ختم می‌شود.
- ۳- وسیله و نوع مهارت باید با استعداد بدنی، ذهنی و سن دانش آموز هماهنگی داشته باشد.
- ۴- انرژی لازم و مقدار اکسیژنی که بدن برای انجام یک مهارت لازم دارد با سنجش قبلی مورد توجه قرار گیرد.
- ۵- پرورش همگانی اعضاء مورد توجه قرار گیرد نه تقویت یک عضو.
- ۶- زمان پرداختن به عملیات و مهارت ها متناسب باشد.
- ۷- حرکات و عملیات، عضلات را در وضعیت انقباض و انبساط طولانی قرار ندهد (۳).

اهداف عمومی تربیت بدنی در وزارت آموزش و پرورش

تربیت بدنی در حوزه‌ی مدیریت وزارت آموزش و پرورش اهداف کلی ذیل را که الهام بخش اهداف اختصاصی در مقاطع مختلف است در بر می‌گیرد:

- ۱- در هر حرکت، سالم سازی جسم با توجه به فطرت انسانی دنبال شود. بنابراین دوری از هر گونه خودآزاری و آسیب رسانیدن بر جسم ضروری است.